

Talouden tervehdyttämissuunnitelma

LESTIJÄRVEN KUNTA

Sisällys

1. Vuoden 2023 tilinpäätös	3
2. Käyttötalousosan tulot ja menot 2023	3
2.1 Toimintatuotot	3
2.2 Toimintamenot.....	5
2.2.1 Henkilöstömenot	6
2.2.2 Palvelujen osto	7
2.2.3 Aineet, tarvikkeet ja tavarat.....	8
2.2.4 Avustukset	10
2.2.5 Muut toimintakulut.....	11
3 Taloustilanne 31.10.2024 ja arvio kuluvaan vuoteen tuloksesta	13
4 Talousarvio vuodelle 2025 ja toimintasuunnitelma vuosille 2026-2029	15
5 Taseen alijäämän kehittyminen	16
6 Valtuuston hyväksymät säästötoimenpiteet	17
6.1 Taksojen tarkistaminen	17
6.2 Vuokrantarkistamiset.....	18
6.2.1 Asuntojen vuokrat	18
6.2.2 Muiden kiinteistöjen vuokrat.....	19
6.2.3 Maanvuokrat	19
6.3 Kiinteistökannan arviointi.....	19
6.4 Metsätalous	21
6.5 Henkilöstö	21
6.5.1 Lomautukset	21
6.5.2 Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin.....	22
7. Säästöjen alkuperäinen toteutusaikataulu ja kustannusvaikutukset	23
Vuosi 2023.....	23
Vuosi 2024.....	23
Vuosi 2025.....	24
Vuosi 2026.....	25
8 Säästötoimenpiteiden toteutuminen ja TA2025 ja TS2026-2029 huomioitavat vaikutukset	26
8.1 Taksat	26
8.2 Vuokrat.....	26
8.2.1 Asuntojen vuokrat	26

8.2.2 Muiden kiinteistöjen vuokrat.....	27
8.2.3 Maanvuokrat	28
8.3 Kiinteistökanta	28
8.4 Metsätalous	28
8.5 Henkilöstö	28
8.5.1 Lomautukset	28
8.5.2 Lomarahojen vaihto vapaisiin	29
9 Yhteenveto.....	30
Toimenpiteet talouden tilan tervehdyttämiseksi Liite 1	31

Suunnitelma päivitetty kh 11.12.2024 § 194 ja valtuusto 19.12.2024 § x

1. Vuoden 2023 tilinpäätös

Lestijärven kunnan vuoden 2023 tulos oli 1 073 105,51 euroa alijäämäinen (2022 vuonna alijäämää oli 1 399 925,22 euroa). Alijäämä oli 346 168,51 euroa suurempi kuin vuoden 2023 talousarviossa oli arvioitu (-726 937,00 €).

Lestijärven kunnalla on taseessa edellisten vuosien alijäämää 1 642 335,37 euroa ja vuoden 2023 jälkeen taseeseen muodostuu alijäämää 2 715 440,87 euroa.

Lestijärven kunnan vuoden 2023 tilikauden tulos toteutui 346 168,51 euroa heikompana kuin alkuperäisessä talousarviossa ennen lisämäärärahoja oli arvioitu. Tulosta heikensi toimintatuottojen jääminen ennakoitua pienemmäksi (-531 591,40 €), verotulojen jääminen ennakoitua pienemmäksi (-231 397,28 €) ja korkokulujen ennakoitua suurempi kasvu (+25 794,24 €). Toimintakuluja onnistuttiin supistamaan 496 020,72 euroa talousarviossa ennakoidusta.

Kuluvan vuoden (2024) talousarviota ja suunnitelmaa laadittaessa arviona vuoden 2023 tuloksesta käytettiin 1 263 443,00 euron alijäämäistä tuloennustetta, jonka seurauksena taseeseen kertynyttä alijäämää olisi 31.12.2023 ollut 2 905 778,37 euroa. Tulosarvio oli 190 337,49 euroa heikompina kuin toteutunut tilinpäätös vuodelta 2023. Valtionosuudet vuodelle 2024 ovat noin 45 000 euroa suuremmat kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu.

Valtionosuudet vuodelle 2024 ovat noin 47 000 euroa suuremmat kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu.

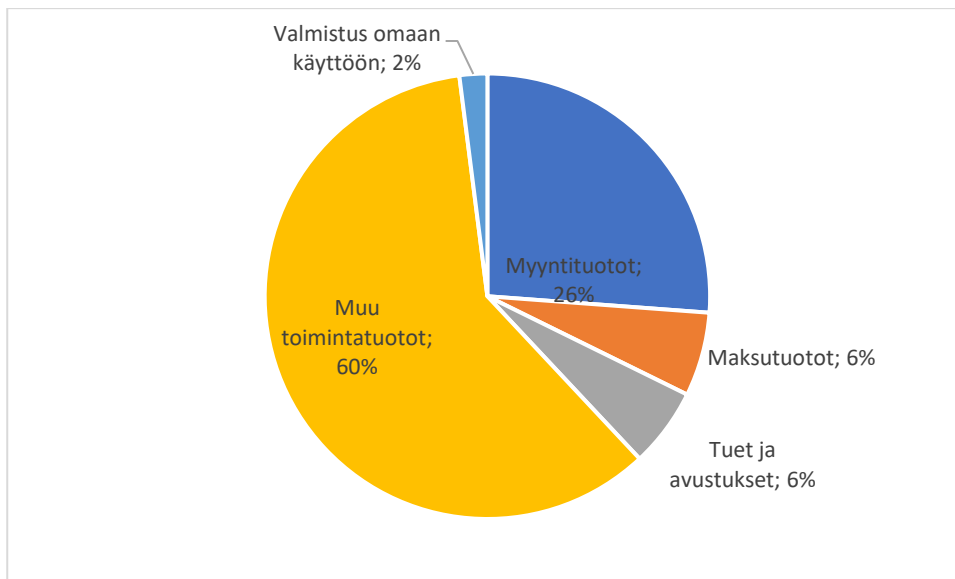
Kunnan lainakanta vuoden 2023 lopussa oli 10 606 841,10 euroa eli 15 552,55 €/asukas. Lainamäärä on kasvanut vuoden takaisesta 341 036,05 euroa. Konsernin lainakanta oli 12 623 870 € eli 18 510,07 €/asukas.

2. Käyttötalouden tulot ja menot 2023

Käyttötalouden tulot ja menot on esitetty ilman Kaustisen seutukunnan ja maaseututoimen kustannuspaikkojen lukuja. Suunnitellut säästötoimenpiteet eivät koske Kaustisen seutukunnan ja maaseututoimen henkilöstöä. Vuoden 2023 tilinpäätöksessä peruskunnan toimintatuottojen osuus oli 877 284 € ja toimintakulujen osuus 3 826 154 €.

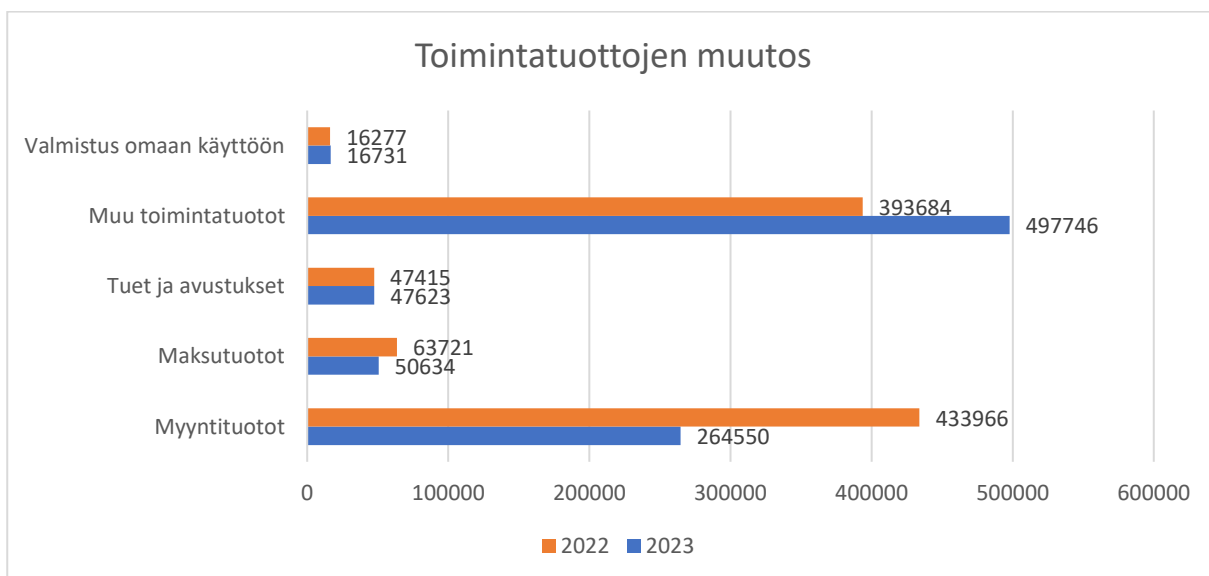
2.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot jakautuvat alla olevan kaavion mukaisesti

Kuva 1 Toimintatuotot 2023

Myyntituottojen määrä on laskenut edellisvuodesta 19 %-yksikköä ja maksutuottojen määrä 1 %-prosenttiyksikön. Muut toimintatuotot ovat puolestaan kasvaneet 19 %-yksikköä.

Kuva 2 Toimintatuottojen muutos 2022-2023

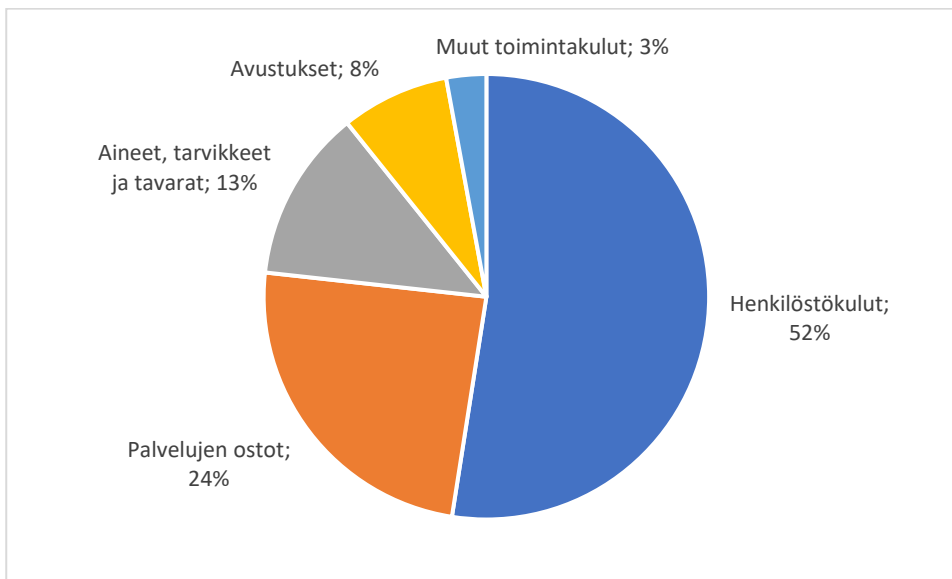
Myyntituotoista vesi- ja jätevesimaksujen osuus oli 150 869 € eli 69,4 %, maksutuotoissa hoitopäivämaksujen osuus oli 18 205 € eli 36 %

Muista toimintatuotoista asuntojen ja rakennusten vuokratuotot olivat 485 683 € eli 97,6 %. Asuntojen ja rakennusten vuokratuotot olivat kasvaneet vuoden 2022 tilinpäätöksestä 103 968 euroa.

Vuodelle 2024 talousarvioon on kirjattu vesi- ja jätevesimaksutuottoja 266 000 euroa ja asuntojen ja rakennusten vuokratuottoja 471 930 euroa.

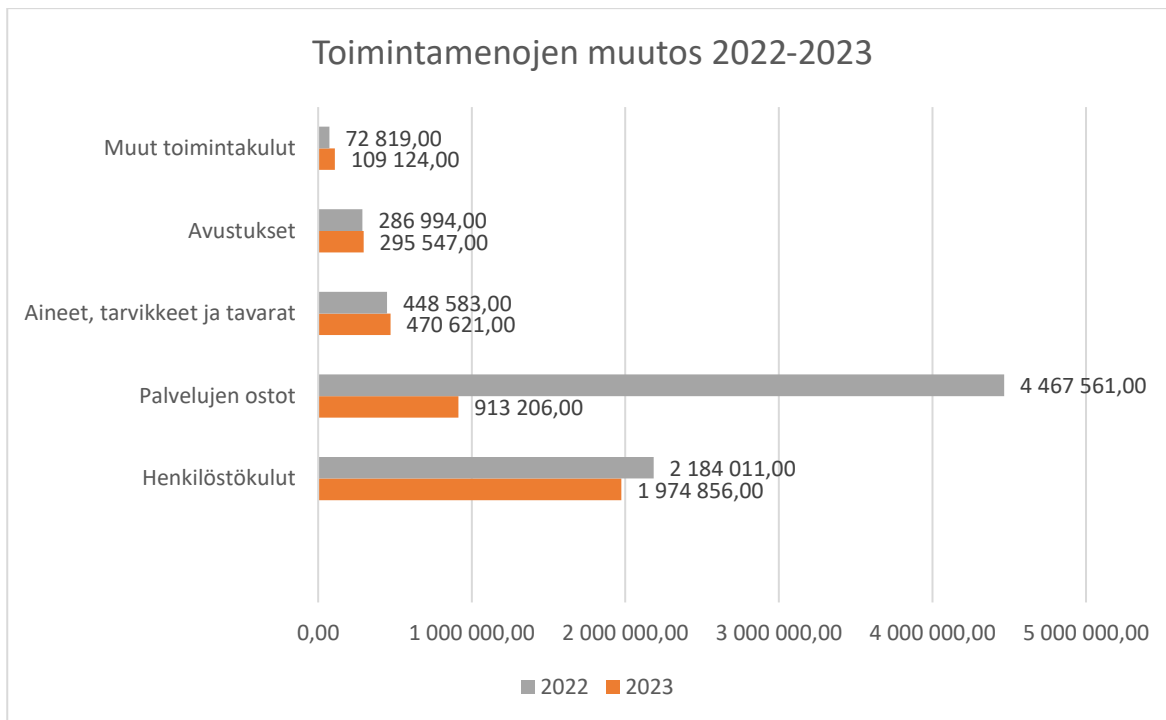
2.2 Toimintamenot

Toimintamenot jakautuivat alla olevan kaavion mukaisesti. Suurimmat kuluerät muodostuivat henkilöstömenoista ja palveluiden ostoista.

Kuva 3 Toimintamenot 2023

Merkittävin muutos toimintamenoissa on tapahtunut palvelunostoissa. Palvelujen ostojen määrä on laskenut edellisvuoteen 35 %-yksikköä johtuen soteuudistuksesta. Myös henkilöstömenoja on onnistuttu supistamaan vuoden 2022 tilinpäätöksen tilanteesta. Muutoin toimintamenojen kasvu noudattaa yleistä kustannusten nousua.

Kuva 4 Toimintamenojen muutos 2022-2023

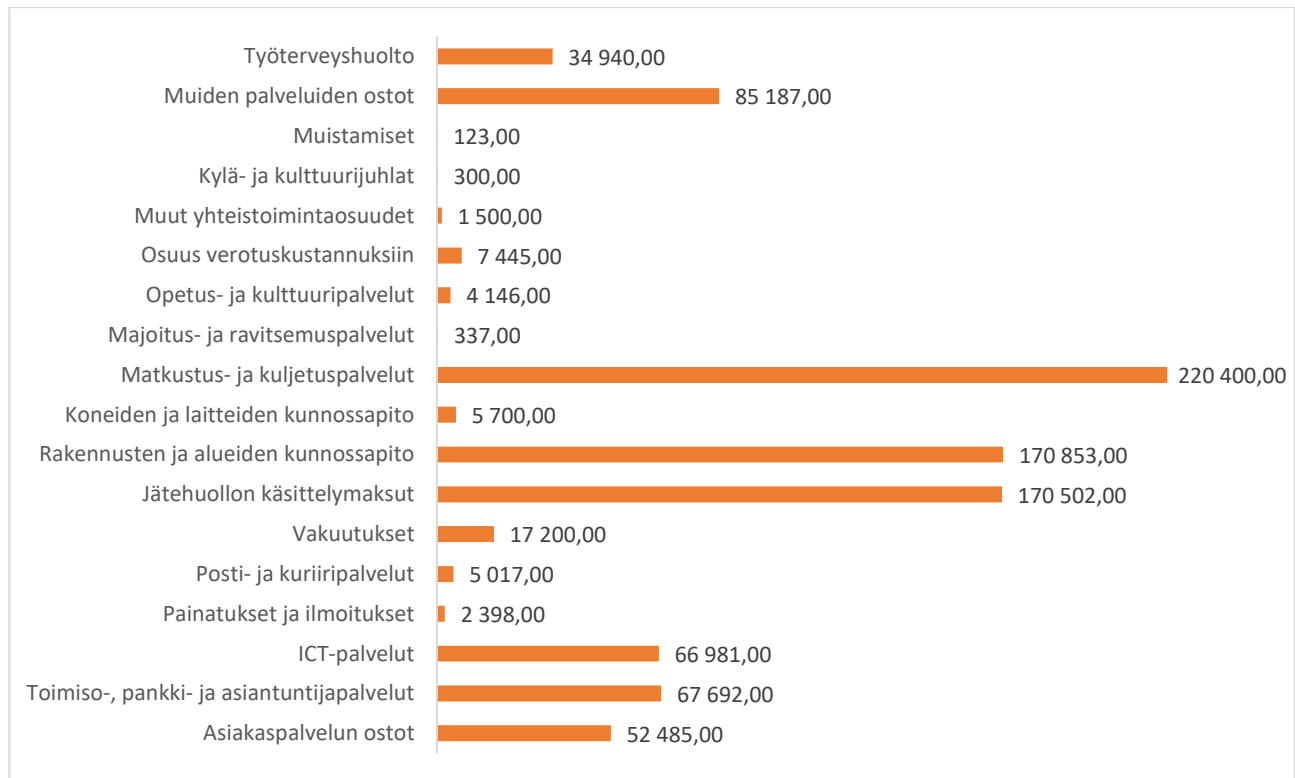
2.2.1 Henkilöstömenot

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2023 yhteensä 45 henkilöä. Henkilöstöstä 75,5 % oli sivistystoimen (34), 17,7 % teknisen toimen (8) ja 6,7 % yleishallinnon (3) henkilöstöä. Henkilöstömenojen määrä oli 1 974 856,00 euroa. Henkilöstömenot sisältävät palkat ja palkkiot sekä palkan sivukulut. Palkkojen ja palkkioiden osuus oli 1 620 586 €, joista luottamushenkilöiden palkkioita oli 32 604 euroa. Henkilöstömenot laskivat 2022 vuodesta 209 155 euroa.

	31.12.2023	31.12.2022	Erotus
Luottamushenkilöiden palkkiot	32 604,00	27 267,00	+5 337,00
Vakituisten virkojen palkat	904 777,00	998 839,00	-94 062,00
Työsuhteisten palkat	641 393,00	639 798,00	+1 595,00
Erilliskorvaukset	3 171,00	11 298,00	-8 127,00
Tunti- ja urakkapalkat	84 456,00	72 091,00	12 365,00
Lomapalkkojen jaksotus	3 147,00	5 396,00	-2 249,00
Aktivoidut palkat ja palkkiot	-9 346,00	0,00	
Henkilöstökorvaukset	-39 617,00	-12 134,00	+27 483,00
Yhteensä	1 620 586,00	1 742 554,00	-121 968,00
Sivukulut	354 270,00	441 457,00	-87 187,00
Henkilöstömenot yhteensä	1 974 856,00	2 184 011,00	-209 155,00

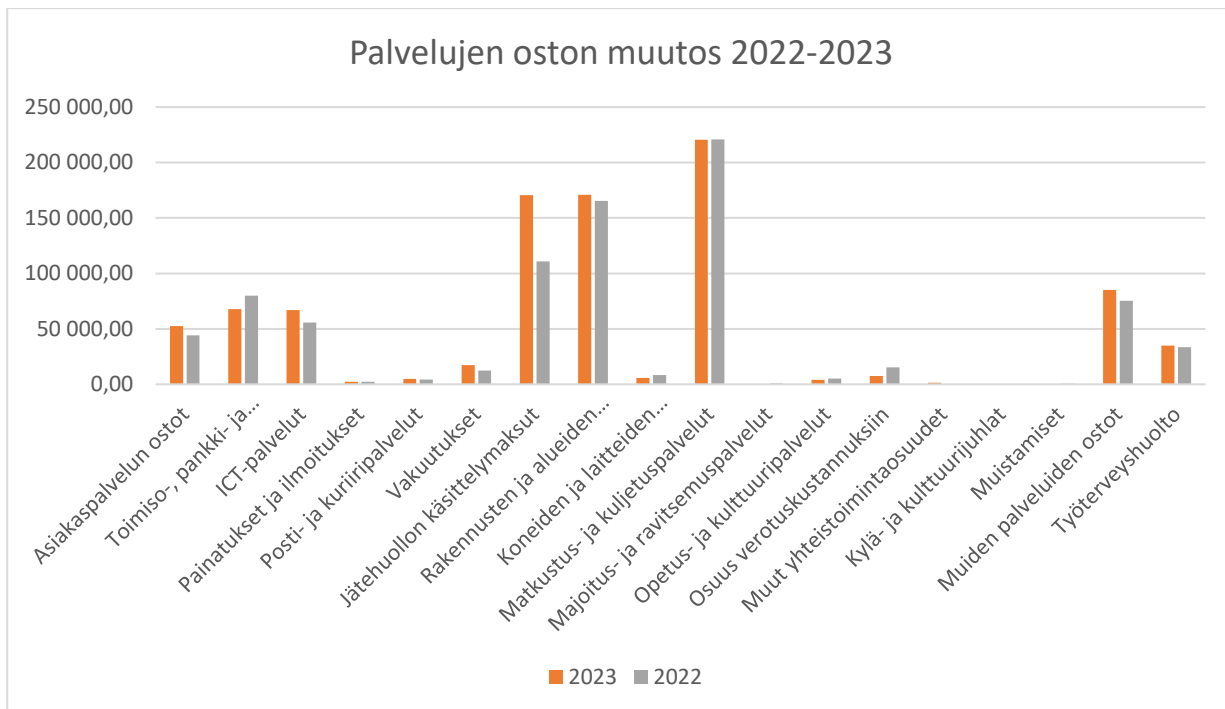
2.2.2 Palvelujen osto

Palveluiden ostoja kunta teki 2023 vuonna 913 206 eurolla. Summa jakautui seuraavasti:

Kuva 5 Palvelujen ostot 2023

Asiakaspalveluiden ostoissa näkyy tilintarkastuksen kustannukset, kansalaisopiston kustannukset ja osa Kaustisen seutukunnan maksuosuuksista sekä maaseutuyksikkö Kasekan maksuosuus.

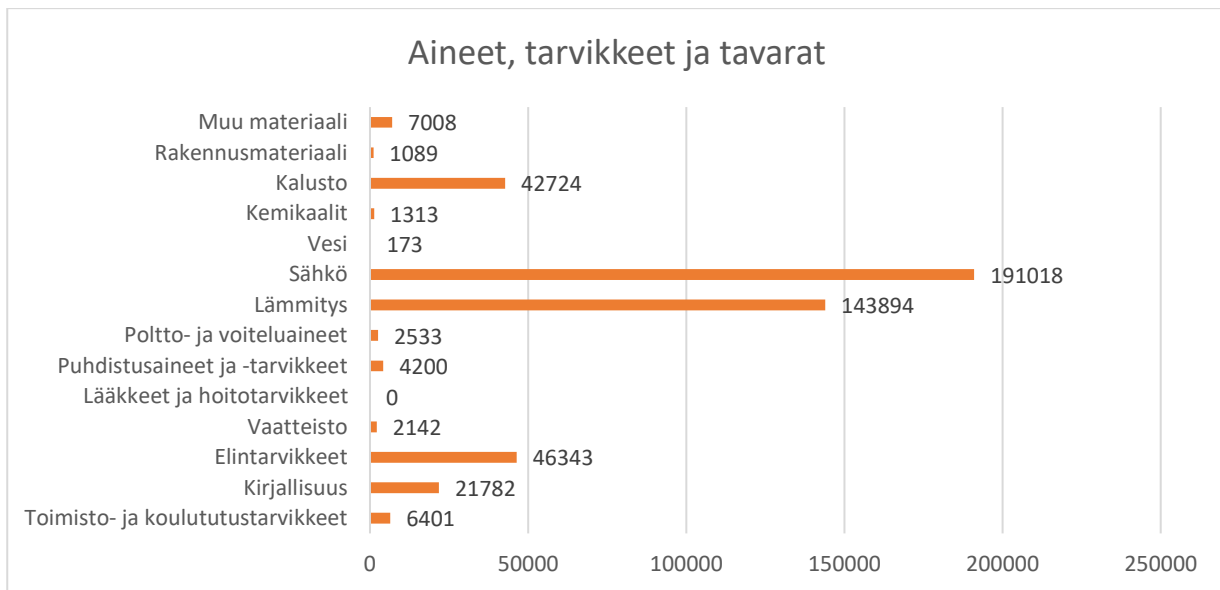
Kuva 6 Palvelujen oston muutos 2022-2023

Jätehuollon käsittelymaksuissa on merkittävä muutos 2022 vuoteen (+59 684 €). Tilikohtaan sisältyy Sun Avux Oyn laskutus ja Kinnulan keskuspuhdistamo Oy:n laskutus. Ero selittyy sillä, että 2022 vuonna ko. tilikohtaan on tiliöity vain Kinnulan Keskuspuhdistamo Oy:n laskut. Sun Avux Oy:n laskut on tiliöity tilille rakennusten ja alueiden kunnossapito.

2.2.3 Aineet, tarvikkeet ja tavarat

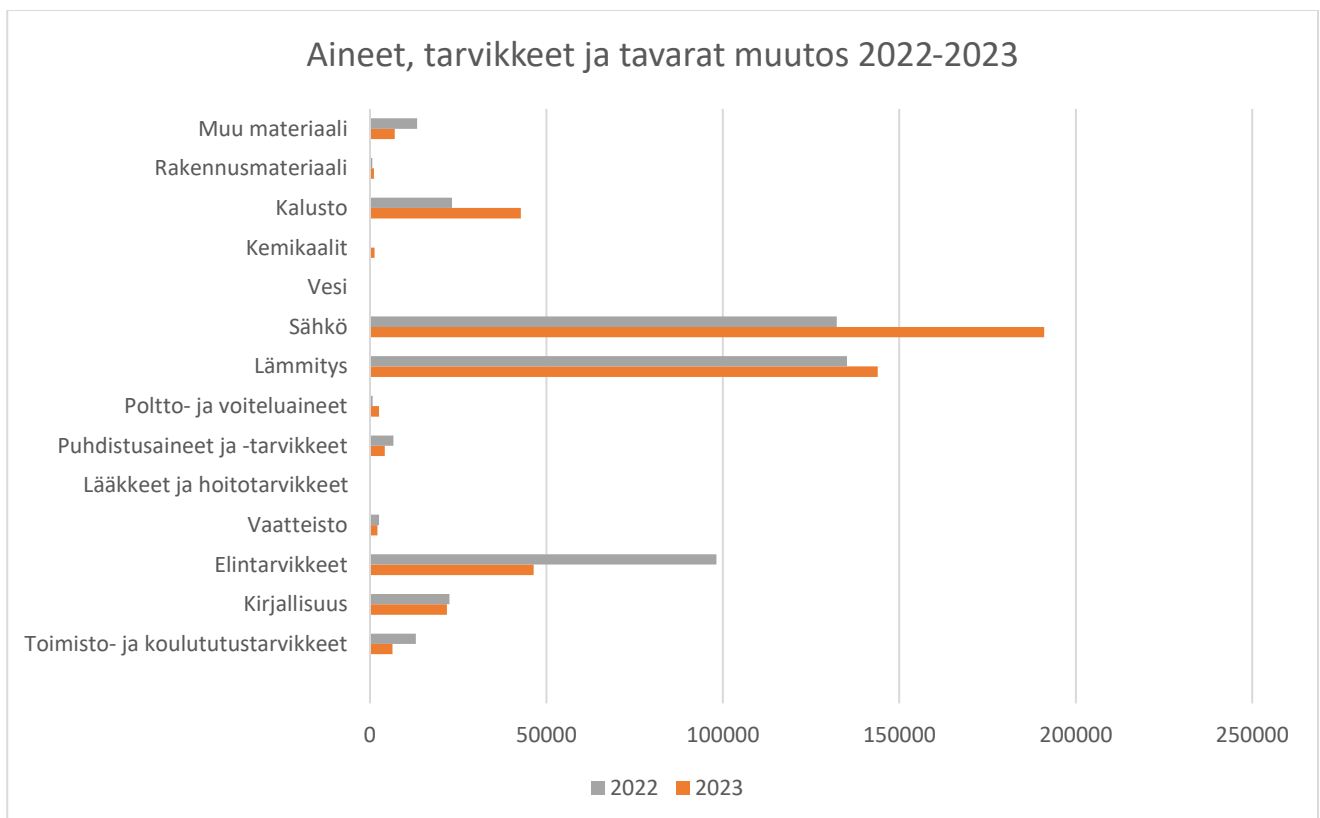
Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tilikohtien kokonaismeno oli 2023 vuonna 470 621 euroa. Tilikohtiin sisältyvät toimisto- ja koulutustarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, työvaatteet, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, lämmityskustannukset, sähkö, vesi, kalusto (alle 5 000 €) ja muu materiaali.

Sähkön osuus tilikohdan menoista oli 40,6 % ja lämmityksen 30,6 %.

Kuva 7 Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tilikointien menot 2023

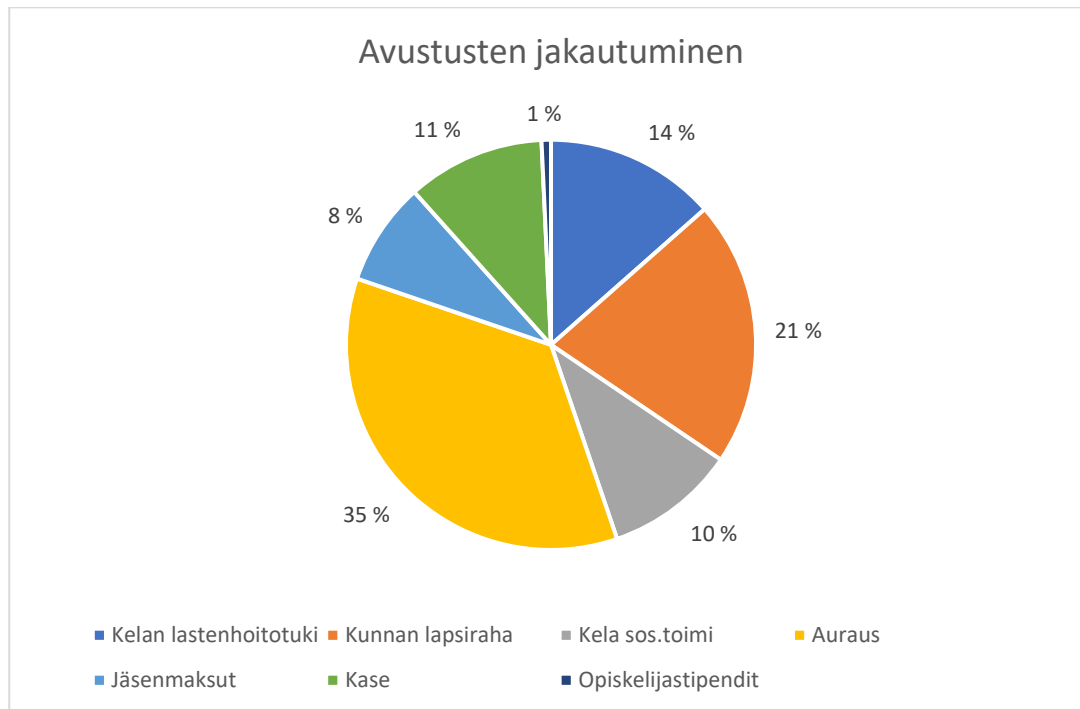
Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tilikohdissa merkittävin muutos vuoden takaiseen on tullut sähkömenojen ja lämmityskustannusten kasvusta. Sähkömenot ovat kasvaneet vuoden takaisesta 58 712 euroa ja lämmityskustannukset 8 758 euroa. Elintarvikemenoja on puolestaan saatu vähennettyä 51 841 eurolla, mikä selittyy Soiten aterioiden valmistuksen loppumisella.

Kuva 8 Aineet, tarvikkeet ja tavarat: Muutos 2022-2023

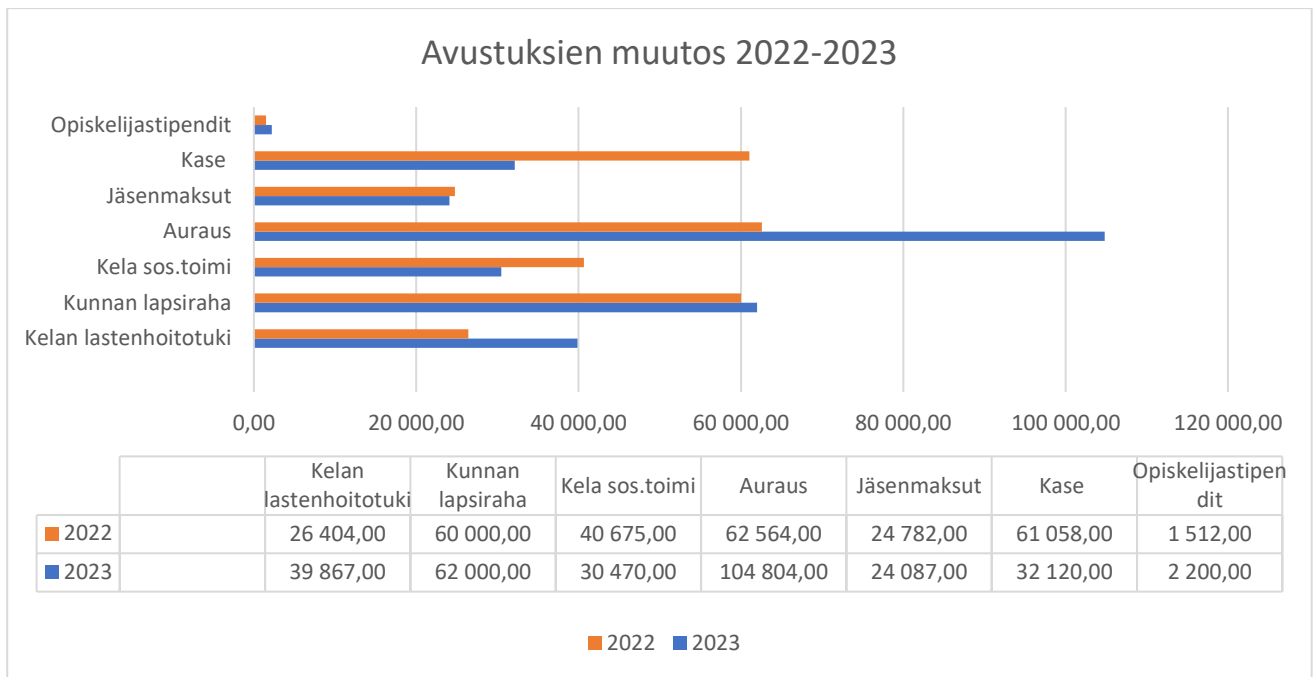
2.2.4 Avustukset

Avustukset -tilikohta sisältää avustukset kotitalouksille, yhteisöille, yrittäjille ja opiskelijoille sekä kunnan lapsirahan. Avustukset tilikohdan kokonaismeno oli 295 548 euroa, josta aurausten osuus oli suurin, 35 % kokonaismenosta. Aurauskulut sisältävät sekä kunnan kaavateiden että yksityistestien auraukset.

Kuva 9 Avustukset 2023

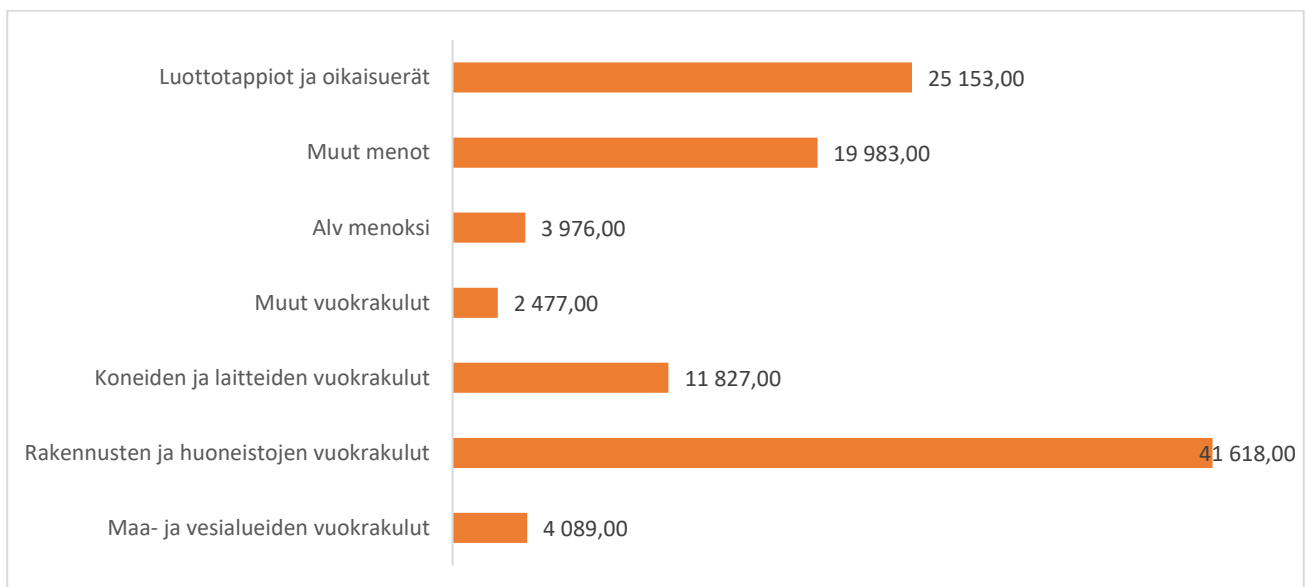
Avustusten määrä on kasvanut 18 553 eurolla vuodesta 2022 vuoteen 2023. Eniten kasvua aurauskuluissa ja lasten kotihoidontuen kuntaosuudessa.

Kuva 10 Avustusten muutos 2022-2023

2.2.5 Muut toimintakulut

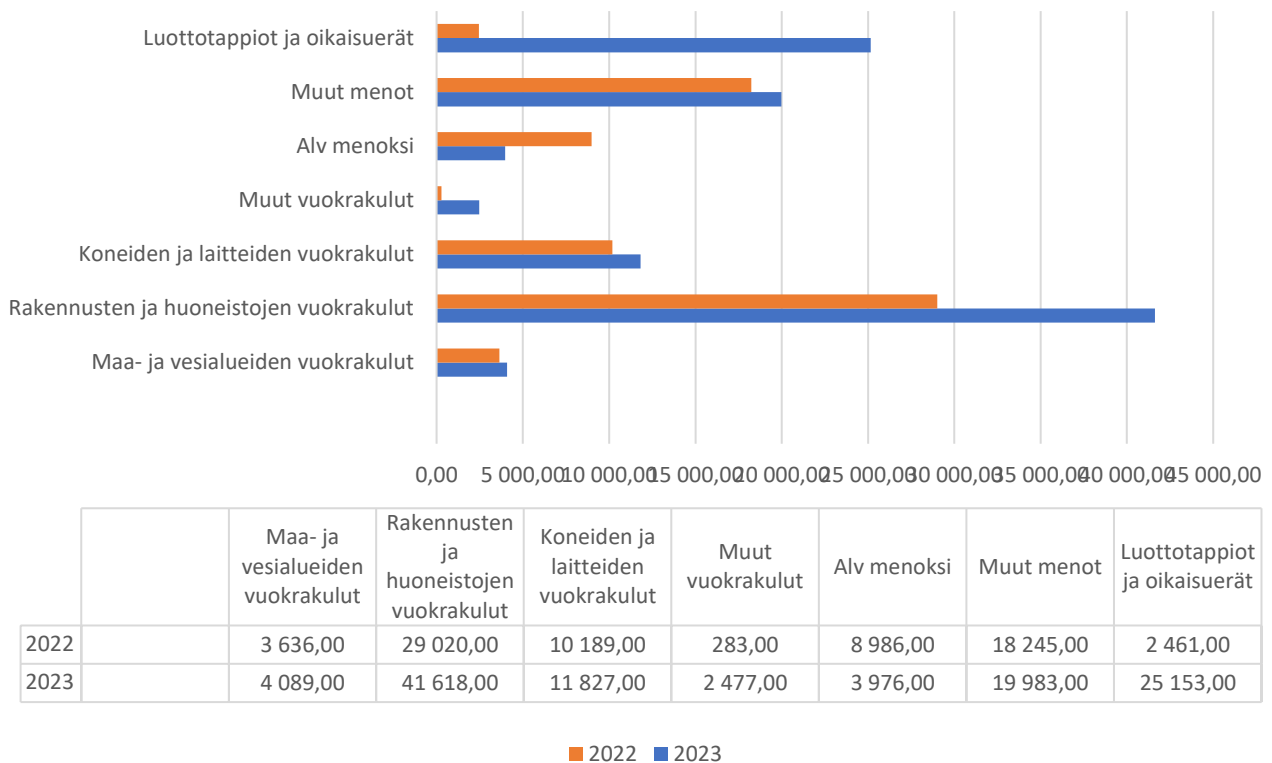
Muiden toimintakulujen määrä oli 109 123 €. Suurin yksittäinen menoerä oli ko. tilikohdassa oli rakennusten ja huoneistojen vuokratulot, 41 618 €.

Kuva 11 Muut toimintakulut 2023

Muiden toimintakulujen muutos vuodesta 2022 vuoteen 2023 on havainnollistettu alla olevassa taulukossa.

Muut toimintakulut muutos 2022-2023

Kuva 12 Muiden toimintakulujen muutos 2022-2023

Rakennusten ja huoneistojen vuokratulussa on 12 598 euron kasvu vuoden takaiseen. Todellisuudessa kunnan maksamat vuokrat eivät ole kasvaneet noin paljon, vaan kirjanpidossa on epäselviä kirjauksia ko. tilikohdassa.

3 Taloustilanne 31.10.2024 ja arvio kuluva vuoden tuloksesta

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan talousarviosta seuraavaa:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.

Talousarvion toteuma 10/2024 (sis. Kaustisen seutukunta ja maaseututoimi) oli seuraava:

Lokakuu/2024

	Toteuma 2024	Talousarvio 2024	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	1 975 023	2 376 638	401 615	83 %	2 370 027
Maksutuotot	27 587	14 200	-13 387	194 %	33 104
Tuet ja avustukset	318 801	1 086 011	767 210	29 %	382 561
Muut toimintatuotot	398 389	485 031	86 642	82 %	478 067
TOIMINTATUOTOT	2 719 799	3 961 880	1 242 081	69 %	3 263 759
Henkilöstökulut	-2 980 938	-4 158 928	-1 177 990	72 %	-3 577 126
Palvelujen ostot	-1 176 854	-1 868 734	-691 880	63 %	-1 412 225
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-339 395	-472 960	-133 565	72 %	-407 274
Avustukset	-122 829	-187 427	-64 598	66 %	-147 395
Muut toimintakulut	-110 714	-215 172	-104 458	51 %	-132 856
TOIMINTAKULUT	-4 730 730	-6 903 221	-2 172 491	69 %	-5 676 876
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-2 010 931	-2 941 341	-930 410	68 %	-2 413 118
Verotulot	1 517 437	2 844 101	1 326 664	53 %	1 820 924
Valtionosuudet	1 127 582	1 313 704	186 122	86 %	1 353 098
Rahoitustuotot ja -kulut	-185 591	-217 683	-32 092	85 %	-222 709
VUOSIKATE	448 497	998 781	550 284	45 %	538 196
Poistot ja arvonalentumiset	-409 987	-508 079	-98 092	81 %	-491 984
TILIKAUDEN TULOS	38 510	490 702	452 192	8 %	46 212
YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	38 510	490 702	452 192	8 %	46 212

Kuva 13 Tuloslaskelma 10/2024

Tuloslaskelmaennusteen 10/2024 ja loppuvuoden kiinteistöverotuloennusteen perusteella tilikauden tuloksen toteuma näyttää heikommalta kuin talousarviossa on arvioitu.

	TA 2024	Toteuma 31.10.2024	Tilikauden ennuste (tasainen vauhti)
Myyntituotot	2 376 638,00	1 975 023,00	2 370 027,00
Maksutuotot	14 200,00	27 587,00	33 104,00
Tuet ja avustukset	1 086 011,00	318 801,00	382 561,00
Muut toimintatuotot	485 030,50	398 389,00	478 067,00
Toimintatuotot yhteensä	3 961 879,50	2 719 800,00	3 263 759,00
Henkilöstökulut	4 158 928,00	2 980 938,00	3 577 126,00
Palvelujen ostot	1 868 734,00	1 176 854,00	1 412 225,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	472 960,00	339 395,00	407 274,00
Avustukset	187 427,00	122 829,00	147 395,00
Muut toimintakulut	215 172,00	110 714,00	132 856,00
Toimintakulut yhteensä	6 903 221,00	4 730 730,00	5 676 876,00
Toimintakate	-2 941 341,50	-2 010 930,00	-2 413 117,00
Verotulot	2 844 102,25	1 517 437,00	1 964 282,00
Valtionosuudet	1 313 704,00	1 127 582,00	1 353 098,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-217 683,06	-185 591,00	-222 709,00
Vuosikate	998 781,69	448 498,00	681 554,00
Poistot	508 079,00	409 987,00	491 984,00
Satunnaiset erät	0,00	0,00	0,00
Tilikauden tulos	490 702,69	38 511,00	189 570,00

Kuva 14 Tulosarvio vuodelle 2024

Merkittävänä talouteen vaikuttavana seikkana on verotuottojen jääminen lähes 880 000 euroa pienemmäksi kuin TA2024 on arvioitu.

4 Talousarvio vuodelle 2025 ja toimintasuunnitelma vuosille 2026-2029

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu 286 323 euroa positiiviseksi. Positiiviseen tulokseen on päästy huomioimalla talouden tervehdyttämissuunnitelmaan kirjatut henkilöstöä koskevat lomautukset vuodelle 2025. Suunnitelmavuodelle 2026 on huomioitu koko henkilökuntaa koskevat kahden viikon lomautukset.

	TP 2023	TA 2024	TA 2024 (ennuste)	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot								
Myyntituotot	1 607 650,29	2 376 637,46	2 370 027,00	1 503 371,00	1 430 400,00	1 414 473,00	1 427 536,00	1 441 852,00
Maksutuotot	50 634,18	14 200,00	33 104,00	24 662,00	25 232,00	25 304,00	25 378,00	25 453,00
Tuet ja avustukset	820 153,34	1 086 022,21	382 561,00	1 140 669,00	343 573,00	49 912,00	15 361,00	15 361,00
Muut toimintatuotot	516 467,79	485 030,50	478 067,00	648 428,00	450 784,00	366 898,00	373 033,00	379 313,00
Valmistus omaan käyttöön				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toimintatuotot	2 994 905,60	3 961 890,17	3 263 759,00	3 317 130,00	2 249 989,00	1 856 587,00	1 841 308,00	1 861 979,00
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	3 520 807,27	4 153 954,72	3 577 126,00	3 651 695,00	3 211 376,13	3 141 804,17	3 195 980,22	3 280 110,78
Palkat ja palkkiot	2 893 826,78	3 402 831,72	2 947 904,00	3 009 254,00	2 643 671,09	2 585 588,50	2 629 364,93	2 696 642,90
Eläkekulut	634 855,11	634 813,89	538 320,00	536 942,00	472 447,04	462 235,10	470 922,46	482 487,67
Muut henkilösivukulut	-7 874,62	116 309,11	90 902,00	105 499,00	95 258,00	93 980,57	95 692,83	100 980,21
Palvelujen ostot	1 461 894,80	1 862 706,44	1 412 225,00	1 793 447,00	1 566 428,00	1 473 826,00	1 482 628,00	1 506 911,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	493 768,86	472 960,34	407 274,00	447 349,00	299 799,00	274 709,00	281 678,00	289 162,00
Avustukset	297 746,76	187 426,90	147 395,00	134 847,00	130 489,00	122 948,00	115 421,00	111 908,00
Muut toimintakulut	169 258,59	226 170,16	132 856,00	181 617,00	134 820,00	105 093,00	105 370,00	107 447,00
Toimintakulut	5 943 476,28	6 903 218,56	5 676 876,00	6 208 955,00	5 342 912,13	5 118 380,17	5 181 077,22	5 295 538,78
Toimintakate	-2 948 570,68	-2 941 328,39	-2 413 117,00	-2 891 825,00	-3 092 923,13	-3 261 793,17	-3 339 769,22	-3 433 559,78
Verotulot	1 678 873,72	2 844 102,25	1 964 282,00	2 499 855,00	4 606 000,00	4 556 000,00	4 507 000,00	4 443 000,00
Tulovero	880 119,67	1 070 636,39	988 987,00	1 062 000,00	1 073 000,00	1 073 000,00	1 073 000,00	1 074 000,00
Kiinteistövero	417 224,03	1 422 169,48	657 000,00	1 117 855,00	3 201 000,00	3 137 000,00	3 074 000,00	3 000 000,00
Osuus yhteisöveron tuotosta	381 530,02	351 296,38	318 295,00	320 000,00	332 000,00	346 000,00	360 000,00	369 000,00
Valtionosuudet	931 934,00	1 313 704,00	1 353 099,00	1 377 891,00	1 145 215,56	1 150 634,05	1 266 744,49	1 287 837,89
Peruspalveluiden valtionosuudet	1 118 192,00	1 499 962,00	1 504 593,00	1 517 373,00	1 283 697,56	1 290 116,05	1 406 226,49	1 427 319,89
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-186 258,00	-186 258,00	-151 494,00	-139 482,00	-138 482,00	-139 482,00	-139 482,00	-139 482,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-156 379,71	-217 683,06	-222 709,00	-203 598,00	-212 367,00	-192 795,00	-182 522,00	-165 249,00
Korkotuotot	0,00	0,00	27 406,00	10 000,00	3 000,00	3 000,00	5 000,00	10 000,00
Muut rahoitustuotot	14 272,20	0,00	5 015,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00	5 000,00
Korkokulut	165 994,24	216 683,06	252 257,00	216 598,00	210 367,00	190 795,00	184 522,00	178 249,00
Muut rahoitusmenot	4 657,67	1 000,00	2 873,00	2 000,00	10 000,00	10 000,00	8 000,00	2 000,00
Vuosikate	-494 142,67	998 794,80	681 555,00	782 323,00	2 445 925,43	2 252 045,88	2 251 453,27	2 132 029,11
Poistot	578 962,84	508 079,00	491 984,00	496 000,00	406 000,00	392 000,00	372 000,00	370 000,00
Tilikauden tulos	-1 073 105,51	490 715,80	189 571,00	286 323,00	2 039 925,43	1 860 045,88	1 879 453,27	1 762 029,11

Kuva 15 Tuloslaskelma TA2025 ja TS2026-2029 (sis. Kaustisen seutukunta ja maaseututoimi)

5 Taseen alijäämän kehittyminen

Lestijärven kunnan taseeseen kertyi ensimmäisen kerran alijäämää vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan taseen alijäämän kattamisesta seuraavaa:

”Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)”

Lestijärven kunnan osalta vuonna 2021 syntynyt alijäämä ja kaikki sen jälkeen syntyneet alijäämät tulee saada katettua 31.12.2026 mennessä.

Vuoden 2025 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2026-2029 on huomioitu valtuuston 31.8.2023 § 31 hyväksymän tervehdyttämissuunnitelman sisältämät toimenpiteet. Poikkeuksena vuodelle 2026 suunniteltu henkilöstön kolmen (3) viikon lomautus, joka on talousarviossa ja taloussuunnitelmassa supistettu kahden (2) viikon mittaiseksi.

Tämän seurauksena taseen alijäämä 31.12.2026 on 199 621,44 euroa.

	2021	2022	2023	2024 (ennuste)	2025	2026	2027
Tilikauden yli-/alijäämä	-496 925,89	-1 399 925,22	-1 073 105,51	189 571,00	286 323,00	2 039 925,43	1 860 045,88
Taseen yli-/alijäämä	-242 410,14	-1 642 335,36	-2 715 440,87	-2 525 869,87	-2 239 546,87	-199 621,44	1 660 424,44

Kuva 16 Taseen alijäämän kehittyminen päivitettyinä vuoden 2025-2029 talousarviotiedoilla

6 Valtuuston hyväksymät säästötoimenpiteet

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa on pyritty hyvin realistisesti arvioimaan kuntaan saatavia tuloa ja kertyviä menoja. Toiminnot on ajettu lähtökohtaisesti jo minimiin. Näin ollen isoja säästöjä talousarvion sisältä on vaikea löytää.

Kunnan tulojen ja menojen suhde on epätasapainoinen. Keskeistä olisikin pyrkiä kasvattamaan kuntaan tulevien tulojen osuutta.

6.1 Taksojen tarkistaminen

Yleishallinnon maksut ja taksat:

Kunnanhallitus on 17.11.2021 § 215 hyväksynyt tietopyyntöasiakirjoista ja tietojen antamisesta perittävät taksat.

Kunnanvirastolla ja kirjastossa on ollut mahdollista käydä ottamassa valokopiota pientä maksua vastaan. Kunnanhallituksen 17.11.2021 § 215 hyväksymän taksan mukainen kopion hinta on 1 €, minimiveloitus 10 €.

Rakennusvalvonnan taksat:

Vuonna 2023 kunnassa myönnettiin 66 erilaista lupaa ja suoritettiin 159 katselmusta. Valvonta- ja lupamaksuja kerättiin 8 591 euroa. Rakennusvalvonnan kustannus Lestijärven kunnalle oli 2023 vuonna 133 753 euroa. Rakennusvalvonnan taksat on uudistettu viimeksi valtuuston päätöksellä 31.10.2019 § 47. Taksat tulee tarkistaa.

Vesi- ja viemäritaksat ja liittymätaksat:

Kunnan vesilaitos keräsi vesi- ja jätevesimaksuja vuonna 2023 yhteensä 150 772 €. Vesilaitoksen toimintakulut ennen poistoja olivat 226 168 euroa ja poistojen jälkeen 263 894 euroa eli vesilaitos tuotti kunnalle tappiota yhteensä 64 766 euroa. Puhtaan veden tulos poistojen jälkeen oli 49 040 euroa, mutta viemärilaitos tuotti tappiota poistojen jälkeen 113 806 euroa.

Jätevesitaksoja on tarkistettu valtuuston päätöksellä 21.6.2023 § 20 korottamalla jäteveden käyttömaksuja 1.10.2023 alkaen. Uusi käyttömaksu on 3,70 €/m³

Vesihuoltolaitoksen käyttömaksuihin on tehty korotus valtuuston päätöksellä 29.12.2021 § 98. Tuolloin vesi- ja viemäriliittymälle on lisätty perusmaksu. Korotukset ovat astuneet voimaan 1.1.2022 alkaen. Korotuksien jälkeen puhtaan veden perusmaksut ovat mittarillisilta asiakkailta 60 €, ei mittarillisilta 120 € ja käyttömaksu 0,75 €/m³. Jäteveden perusmaksu (vesi + jätevesi) mittarillisilta asiakkailta on 100 €, ei mittarillisilta 300 € ja käyttömaksu 2,90 €/m³.

Taksat tulee tarkistaa ja laskentaperusteet käydä uudelleen läpi.

Ympäristösuojeluviranomaisen taksat:

Ympäristöhuollosta tehtiin vuoden 2023 aikana 4 valvontakäyntiä tai tarkastusta. Ympäristöhuollon kustannus Lestijärven kunnalle oli 2023 vuonna 18 680 euroa. Ympäristösuojeluviranomaisen taksat on tarkistettu valtuustossa 28.4.2022 § 22. Taksan päivittämiseksi ei ole tässä vaiheessa tarvetta.

Ei lakisääteisten palveluiden hinnoittelu:

Kunnan tulee tarkastella tuottamiaan palveluita ja niiden kustannuksia sellaisten palveluiden osalta, jotka eivät ole kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Tällaisia palveluita ovat esim. yksityisteiden talvikunnossapito.

6.2 Vuokrantarkistamiset

6.2.1 Asuntojen vuokrat

Myös asuntojen ja toimitilojen sekä kunnan vuokraamien maa-alueiden vuokratasoja tulee tarkistaa. Asuntojen vuokrat eivät tällä hetkellä riitä kattamaan kiinteistöjen ylläpidosta aiheutuneita kustannuksia. Vuokrakorotuksissa tulee kuitenkin huomioida maltillisuus ja kiinteistöjen kunto.

Hyvän vuokratavan ohjeen mukainen suositus on, että korotus ei saa vuosittain ylittää 15 prosenttia muutoin kuin tilanteissa, joissa tehdään vuokrattavan kohteen vuokra-arvoa merkittävästi kohottavia korjauksia. Vuokrakorotuksen kohtuullisuutta arvioitaessa ratkaisevaa on kuitenkin vaaditun vuokran määrä, ei vuokrantarkistuksen prosentuaalinen määrä.

Jos vuokrasopimuksessa ei ole vuokrantarkistusekettä, voidaan vuokran määrää vuokrasuhteen kestäessä muuttaa osapuolten välisellä sopimuksella. Lestijärven kunnan tekemissä vuokrasopimuksissa vuokrakorotuksen periaatteista on sovittu siten, että vuokrat sidotaan elinkustannusindeksiin ja vuokria korotetaan aravalainsäädännön mukaan ja sopimusehtojen lisäksi sovelletaan lakia asuinhuoneistojen vuokrauksesta 481/95.

Vuokratasot kunnan omistamissa rivitaloissa, €/m²:

	1.3.2023
Hopearanta	9,52
Palvelutalo	6,9981
Palola	7,785
Kotipelto	6,944

Taulukko 1 Kunnan omistamien vuokra-asuntojen vuokratasot, €/m²

6.2.2 Muiden kiinteistöjen vuokrat

Asuntojen lisäksi kunta omistaa myös muita kiinteistöjä, joita tarjotaan joko kokonaan tai osittain yrittäjien ja kuntalaisten käyttöön. Tällaisia tiloja ovat luonnontuoteaseman lounasravintola, Palolan yhdistystentalon tilat, Tikan teollisuustilat, Sote-kiinteistöt ja koulun tilat sekä kokoustilat kunnanvirastolla.

Luonnontuoteaseman lounasravintolasta kunta on saanut vuokratuottoja viimeksi vuonna 2022.

Yhdistysten tiloista ei tällä hetkellä peritä vuokraa lainkaan, vaikka tilojen ylläpidosta koituu kunnalle kustannuksia. Tiloille tulee määrittää kuukausivuokra.

Tikan teollisuustilat on vuokrattu Finnspring Oy:lle ja Sote-kiinteistöt Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueelle. Vuokrasopimuksien ehdot, vuokranmääräytymisperusteet ja voimassaolo tulee tarkistaa. Hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen osalta tulee huomioida yhtiöittämisvelvoite 1.1.2026 alkaen.

Lestin koulun tiloille on määritelty tilavuokrat ja palveluhinnat sivistys- ja hyvinvointilautakunnan päätöksellä 28.11.2022 § 74.

Kunnanviraston kokoustiloista (valtuustosali, kunnanhallituksen kokoushuone) ei peritä nykyisellään vuokraa. Vuoden 2023 aikana kunnanviraston kokoushuoneissa pidettiin varauskalenterin mukaan 67 ulkopuolisen tahon järjestämää kokousta.

6.2.3 Maanvuokrat

Kunta on vuokrannut omistamiaan maa-alueita yrityksille, yhdistyksille ja yksityisille toimijoille. Vuokralle annettu ala on yhteensä 95 400 m². Vuokratuotto näistä alueista oli 2023 vuonna vain 9 869 € eli keskimäärin 0,10 €/m². Vuokrasopimukset ovat pitkiä eikä niitä voi muuttaa kesken sopimuskauden. 2024 vuoden lopussa uusimisvuorossa on yksi sopimus, 1 000 m² alasta.

6.3 Kiinteistökannan arviointi

Uusia säätötoimia voitaisiin hakea luopumalla tarpeettomista, kunnan omistuksessa olevista kiinteistöistä. Vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella lähes kaikki kunnan omistuksessa olevat kiinteistöt (pl. Mikeva ja luonnontuoteasema) tuottivat tappiota kunnalle. Vuonna 2023 kiinteistöjen tuottaman tappion määrää on vähentynyt 21 516 euroa vaikka luonnontuoteasema on siirtynyt tappiota tuottavien kiinteistöjen listalle.

	TP 2022	TP 2023
Syrin koulu	-21 194,00	-13 440,00
Palola yhdistysten tila	-2 965,00	-8 305,00

Palolan rivitalo	-2 802,00	
Kunnanvirasto	-13 712,00	-11 257,00
Kotipelto	-514,00	
Hopearanta	-14 093,00	-11 197,00
Palvelutalo	-26 104,00	-12 286,00
Karhunpiilo	-1 125,00	-1 202,00
Jukola	-3 163,00	-1 309,00
Ylimetsän varastorakennus	-116,00	-194,00
Luonnontuoteasema		-3 676,00
Liiketalo	-4 391,00	-5 797,00
Yhteensä	-90 179,00	-68 663,00

Taulukko 2 Kiinteistöjen tappiot (ulkoiset) ennen poistoja TP2022 ja TP2023

Kiinteistöjen poistolla on vaikutusta taseen aineellisiin hyödykkeisiin ja oman pääoman määrään.

Palvelutalon kiinteistö muodostuu kahdesta eri rivitalosta, A ja B talo. B-talo on vuokrattu 15.7.2024 alkaen toistaiseksi, mutta A-talo on edelleen tyhjiään. Molemmista rivitaloista on suora sähkölämmitys.

Tarpeettomista kiinteistöistä voitaisiin luopua joko myymällä niitä tai yhtiöittämällä kiinteistöt pois kunnan omistuksesta. Yhtiöittäessä kiinteistöt siirtyvät kunnan tytäryhtiöihin, jolloin niiden tulos näkyy edelleen konsernituloslaskelmassa ja konsernitaseessa kunnan omistussuuden suhteessa.

	Tulot	Menot	Netto		Vuotuinen poisto (TP2023)
Palola	13 504,00	11 830,00	1 674,00		0,00
Mikeva	49 500,00	21 737,00	27 763,00		11 575,74
Yhdistystentti	0,00	8 305,00	-8 305,00		10 036,55
Kotipelto	73 312,00	35 701,00	37 611,00		10 187,91
Hopearanta	32 407,00	43 604,00	-11 197,00		1 790,16
Palvelutalo	11 666,00	23 952,00	-12 286,00		13 702,09
Luonnontuoteasema	0,00	3 676,00	-3 676,00		1 135,44
Sotekeskus	173 262,00	110 066,00	63 196,00		55 488,33
Palolaitos	33 269,00	15 693,00	17 576,00		0,00
Yhteensä	386 920,00	274 567,00	112 356,00		103 916,22

Taulukko 3 Mahdollisesti yhtiöitettävien kiinteistöjen nettototeumat TP 2023

Sote-kiinteistöt tulee yhtiöittää viimeistään vuoden 2025 aikana, jotta tilojen vuokraaminen hyvinvointialueelle on mahdollista myös siirtymäajan jälkeen. Ilman yhtiöittämistä ei voida luoda edellytyksiä terveyspalveluiden säilymiselle kunnassa.

Päivitettyjen lukujen (TP 2023) valossa Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen heikentää kunnan vuosikatetta 80 772, euroa. Poistot huomioiden Sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutus tilikauden tulokseen vuositasona on -25 283,67 euroa.

Kunnassa on valmisteltu myös kunnan omistamien rivitalojen yhtiöittämistä, koska Kuntalain 410/2015 § 126 mukaan kunnan hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus).

Vuokra-asuntojen yhtiöittäminen tulisi ajoittaa valtuuston 31.8.2023 § 31 hyväksymän suunnitelman mukaan vuodelle 2025, jolloin rakenteilla oleva tuulivoimapuisto on valmis ja odotettavissa on vuokratulojen lasku vähentyvän asuntokysynnän myötä. Tämänhetkisen tiedon valossa tuulivoimapuiston rakennustyöt jatkuvat vielä osittain vuoden 2025 puolelle eli yhtiöittäminen tulisi suunnitella toteutettavaksi 1.1.2026. Yhtiötettäviä kiinteistöjä olisivat Mikeva, Palola, Kotipelto, Hopearanta ja Palvelutalo. Vuonna 2023 tehdyssä laskelmassa on käytetty arviota, että 2025 vuoden alusta alkaen Mikeva jää tyhjilleen, Palolan vuokratuotot vähenevät 30 %, Kotipellon vuokratuotot 20 %, Hopearannan 10 % ja palvelutalon 40 %.

Kustannusvaikutus TP 2023 luvuilla päivitettyjen laskelmien mukaan kunnan tuloihin olisi vuositasolla -104 268,30 €, menoihin -99 940,60 euroa ja vuosikatteeseen -4 327,70 euroa. Kiinteistöjen yhteenlaskettu poisto on 37 255,90 euroa eli kokonaisvaikutus tilikauden tulokseen olisi +32 928,20 euroa.

Yhtiöittämisissä siirtyvien kiinteistöjen kauppahinta ja siirtotapa tulee suunnitella huolla, jotta välttyään mahdollisilta alaskirjauksilta.

6.4 Metsätalous

Kunnalla on omistuksessa 382 hehtaaria metsämaata. Metsänhoitoon on laadittu metsätaloussuunnitelma, joka vanhenee kuluvan vuoden aikana. Metsätaloussuunnitelma olisi hyvä päivittää vastaamaan metsien nykytilaa. Vuodelle 2023 talousarvioon suunniteltu puukauppa (harvennushakkuu) tulee toteuttaa siten, että ainakin osa myyntitulosta saadaan vuodelle 2023.

6.5 Henkilöstö

6.5.1 Lomautukset

Henkilöstömeno on yksi kunnan isoimmista kustannuseristä, mutta henkilöstö on myös kunnan toimintojen kannalta välttämätön voimavara. Valtuuston 31.8.2023 § 31 hyväksymässä tervehdyttämissuunnitelmassa oli suunniteltuna koko henkilöstöä koskevat lomautukset vuosille 2024, 2025 ja 2026. Lomautusaika olisi kolmen vuoden aikana yhteensä seitsemän (7) viikkoa jakautuen siten, että 2024 ja 2025 vuonna lomautetaan koko henkilöstö kahdeksi viikoksi ja 2026 vuonna kolmeksi viikoksi. Säästökohteita

henkilöstömenoista etsittäessä on huomioitava mahdollisten lomautusten osalta toimintojen sujuminen ja lakisääteisten tehtävien hoituminen ajallaan lomautuksista huolimatta.

Säästötoimenpiteiden laskennan pohjana käytetty henkilöstömeno on ollut tuolloin 2 246 000 euroa/vuosi. Henkilöstömeno on laskettu vuoden 2022 palkkamenosta huomioimalla 1.6.2023 voimaan tulleet kunta-alan sopimuskorotukset (+4 %).

Koko henkilöstön lomautuksien kustannusvaikutus olisi lomautuksen kestosta riippuen seuraava:

Lomautuksen pituus	Saavutettava säästö
1 viikko	43 192,30 €
2 viikkoa	86 384,60 €
3 viikkoa	129 576,89 €
4 viikkoa	187 166,62 €

TP 2023 toteutunut henkilöstömeno oli peruskunnan työntekijöiden osalta 1 990 420 euroa, josta palkkojen ja palkkioiden osuus on 1 636 150 euroa. Näistä luottamushenkilöiden palkkioiden osuus on 32 604 euroa. Henkilöstömenot ovat laskeneet 255 580 euroa alkuperäisen laskennan pohjana käytetyistä henkilöstömenoista. Henkilöstömenojen lasku vuodelta 2023 on seurasta täyttämättä olleista viransijaisuuksista ja toimista.

Päivitettyjen lukujen valossa lomautuksilla saavutettava säästö henkilöstömenojen ollessa vuositasolla 1 957 816 euroa olisi seuraava:

Lomautuksen pituus	Saavutettava säästö
1 viikko	37 650,31 €
2 viikkoa	75 300,62 €
3 viikkoa	112 950,93 €
4 viikkoa	150 601,24 €

6.5.2 Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin

Toinen henkilöstöön kohdistuva säästötoimenpide olisi lomarahojen vaihtaminen vapaaseen. Työntekijöiden on mahdollista vaihtaa lomaraha tai osa siitä vapaaseen. Tästä tulee kuitenkin laatia erillinen sopimus ja kirjalliset toimintaohjeet sekä lomarahojen vaihtamista koskevat ehdot.

Lomarahavapaiden pitäminen tulee ajoittaa niin, että se ei aiheuta ylimääräisiä sijaiskuluja. Lomarahoja maksettiin kesällä 2023 kunnan työntekijöille yhteensä 62 676,26 €.

Tavoiteltavaa on, että vähintään puolen kunnan henkilöstöstä vaihtaa lomarahansa lomarahavapaisiin vuosina 2024-2026.

7. Säästöjen alkuperäinen toteutusaikataulu ja kustannusvaikutukset

Toimialoja veloitetaan tiukkaan talouskuriin ja säästökohteiden etsimiseen talousarvioiden sisältä niin, että toimintavuodelle asetetun talousarvion nettototeuma olisi pienempi kuin alkuperäinen talousarvio. Lisämääräraha-anomuksiin suhtaudutaan erittäin kriittisesti ja määräraha on saatava ennen talousarvion ylitystä.

Lautakunnille ja kunnanhallitukselle tulee laatia kuukausittain yhteenveto talouden tilasta ja osavuosikatsaukset laaditaan neljännesvuosittain. Talouden sopeuttamistoimien tarvetta tarkastellaan koko suunnittelukauden ajan. Tarvittaessa sopeutustoimien mitoitusta voidaan muuttaa.

Kuntalaisia ja työntekijöitä osallistetaan syksyn 2023 aika ideoimaan ja esittämään sopivia säästökohteita. Esitykset käsitellään johtoryhmässä ja laitetaan soveltuvin osin valmisteluun.

Vuosi 2023

Ylityöt: Ylitöitä tehdään vain esimiehen kirjallisella määräyksellä. Tehdyt ylityötunnit korvataan vapaana. Mikäli ylityön tekemisestä ei ole esimiehen kanssa sovittu etukäteen, tehdystä työstä ei suoriteta korvausta.

Matkakulut: Matkakustannukset pyritään minimoimaan ja tarpeetonta edestakaista ajoa tulee välttää. Tähän päästään suunnittelemalla työt ja ajoreitit etukäteen. Myös kiinteistönhoidolta edellytetään suunnitelmallisuutta ajojen minimoimiseksi. Esimieheltä tulee pyytää matkamääräys ennen työajon alkamista (pl. kiinteistöhoitajat).

Palkattomat lomat: Työnantaja puoltaa työntekijöiden palkattomia lomia työtehtävien sallimissa rajoissa. Palkaton loma ei saa aiheuttaa sijaiskustannuksia.

Tavoiteltava kustannussäästö 12 000 euroa.

Syrin koulun myynti: Syrin koulun omistuksesta luovutaan.

Tavoiteltava kustannussäästö vuositasolla 21 000 €.

Vuosi 2024

Vuokrantarkistukset kunnan omistamiin rivitaloihin: Kunnan omistamiin rivitaloihin tehdään ylimääräinen vuokrantarkistus 1.6.2024 alkaen. Tarkistuksen suuruus 1-5 %

Tavoiteltava tulonlisäys vuositasolla 2 300-11 860 € korotuksen suuruuden mukaan. Summaa ei ole huomioitu tämän raportin kohdan 7 tuloslaskelmassa.

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 2 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 86 384,60 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen: Kunnan omistuksessa olevat sote-kiinteistöt yhtiöitetään 1.1.2024 alkaen.

Yhtiöittämisen vaikutus vuosikatteeseen – 98 616 € ja tilikauden tulokseen -45 178,99 €/vuosi

Vuosi 2025

Vuokra-asuntojen yhtiöittäminen: Kunnan omistamista rivitaloista yhtiöitetään 1.1.2025 alkaen Mikeva, Palola, Kotipelto, Hopearanta ja Palvelutalo.

Tavoiteltava kokonaisvaikutus tilikauden tulokseen 34 034,31 euroa.

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 2 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 86 384,60 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

Vuosi 2026

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 3 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 129 576,89 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

8 Säästötoimenpiteiden toteutuminen ja TA2025 ja TS2026-2029 huomioidut vaikutukset

8.1 Taksat

Kunnan taksoja ei ole tarkistettu vuoden 2024 aikana. Jäteveden käyttömaksua korotettiin 1.10.2023 alkaen 3,70 euroon/m³. Korotus ei riitä kattamaan jäteveden kustannuksia, joten perusmaksua ja käyttömaksua tulisi tarkastella uudelleen.

Talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa vesi- ja jätevesitaksoihin on laskettu korotus vuodelle 2026. Euromääräinen vaikutus +33 644 €.

8.2 Vuokrat

8.2.1 Asuntojen vuokrat

Kunnan omistamien vuokra-asuntojen vuokria on tarkistettu indeksikorotuksella 1.3.2024 alkaen. Asuntojen m²-vuokrat ennen tarkistamista ja tarkistamisen jälkeen.

	Vuokra, €/m ² 2.8.2023	Vuokra, €/m ² 30.6.2024
Hopearanta	9,52	9,98
Palvelutalo	6,9981	7,33
Palola	7,785	8,16
Kotipelto	6,944	7,28

Mikevan vuokrana on kiinteistökohtainen kk-vuokra. Vuokrahintaa korotettiin (kh 14.2.2024 § 23) 450 €/kk. Vuokra on nyt 4 950 €/kk. Mikevan kiinteistö on ollut tyhjillään 1.1.2024-14.5.2024 välisen ajan.

Palvelutalon B-talon kaikki asunnot on vuokrattu 15.7.2024 alkaen.

Asuntojen vuokrausaste oli 11/2024 seuraava:

	Vuokrausaste	Taloudellinen käyttöaste
Kotipelto	79 %	77 %
Hopearanta	100 %	100 %
Palvelutalo	17 %	19 %
Palola	50 %	21 %

31.10.2024 Asuinkiinteistöjen tulos/tappio oli seuraava:

	Ennen poistoja	Poistojen jälkeen
Hopearanta	16 569,00 €	15 568,00 €
Palvelutalo	1 881,00 €	-9 537,00 €
Palola	10 291,00 €	2 826,00 €
Kotipelto	29 069,00 €	20 564,00 €
Mikeva	20 946,00 €	18 768 €
Yhteensä	78 756,00 €	48 189,00 €

Asuntojen vuokratarkistamiseksi talousarvioon on laskettu vuodelle 2026 vuokrankorotus 5 %. Euromääräinen vaikutus +4 280 €/v.

8.2.2 Muiden kiinteistöjen vuokrat

Luonnontuoteasemalle on määritelty vuokrataso (kh 15.5.2024 § 67) sekä kk-vuokraksi että vrk-vuokraksi. Kiinteistö on tällä hetkellä tyhjiään.

Yhdistysten tiloille ei ole määritelty vuokratasoa, kunnanhallitus palautti vuokranmäärityksen valmisteluun 19.6.2024 § 88.

31.10.2024 Muiden kiinteistöjen tulos/tappio oli seuraava:

	Ennen poistoja	Poistojen jälkeen
Syrin koulu	-10 635 €	-10 635 €
Luonnontuoteasema	-522,00	-1 468 €
Yhdistysten tila	-4 127 €	-12 491 €
Kunnanvirasto	-7 191 €	-7 394 €
Kirjasto	-6 314 €	-7 588 €
Koulu	-56 207 €	-228 930 €
Karhunpiilo	-1 285,47 €	-1 285,47 €
Jukola	-130,00 €	-130,00 €
Teollisuustilat	58 333,00 €	36 188,00 €
Hilekontti	1 684,00 €	1 684,00 €
Liiketalo	3 701,00 €	-3 701,00 €
Sotokeskus	77 075,00 €	33 702,00 €
Palolaitos	18 967,00 €	18 967,00 €
Yhteensä	73 348,53 €	-183 081,47 €

Talousarviossa vuodelle 2025 on varovaisesti huomioitu tilojen käyttömaksusta saatavaa tuottoa (+1 500 €) ja vuodelle 2026 toimitilojen vuokrantarkistamisista kertyvä tuotto (+2 731 €).

8.2.3 Maanvuokrat

Maanvuokria ei ole tarkistettu vuonna 2024.

Maanvuokrien tarkistamista ei ole huomioitu TA2025 tai TS 2026-2029 luvuissa. Vuokrantarkistamiset tulee tehdä uusien sopimusten kautta.

8.3 Kiinteistökanta

Kunta on päättänyt luopua Syrin koulun omistuksesta. Valtuusto on hyväksynyt kiinteistön myynnin 25.4.2024 § 10. Kauppahinta on 5 001 euroa. Kauppahinta on maksettu lokakuussa 2024.

Kiinteistöjen yhtiöittämistä ei ole vielä käynnistetty sotekiinteistöjen eikä asuinkiinteistöjen osalta.

Talousarviossa on huomioitu sotekiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutus toimintatuottoihin ja -kuluihin 1.1.2026 alkaen. Tämän nettovaikutus tilikauden tulokseen on -75 190 euroa vuodesta 2026 alkaen.

Talousarviossa on huomioitu asuinkiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutus toimintatuottoihin ja -kuluihin 1.1.2027 alkaen. Tämän nettovaikutus tilikauden tulokseen on 30 032 € vuodesta 2027 alkaen.

8.4 Metsätalous

Kunnassa on tehty hakkuita kevään 2024 aikana Vapolassa, Kelopuistossa ja Säilännevalle. Puukaupan ennakko, 42 780 euroa on maksettu kunnan tilille kesäkuussa. Loppumaksu, 210 386,32 € on maksettu elokuussa. Hinnat alv 0.

Metsätaloudesta on mahdollista saada tällä erää puunmyyntituloa vielä n. 200 000 – 250 000 euroa. Talousarvioon vuodelle 2025 puunmyyntituottoa on arvioitu kh 29.10.2024 § 158 huomioden 100 000 euroa. Metsätalouden netto uudistustöiden jälkeen vuodelle 2025 on arviolta 54 010 euroa.

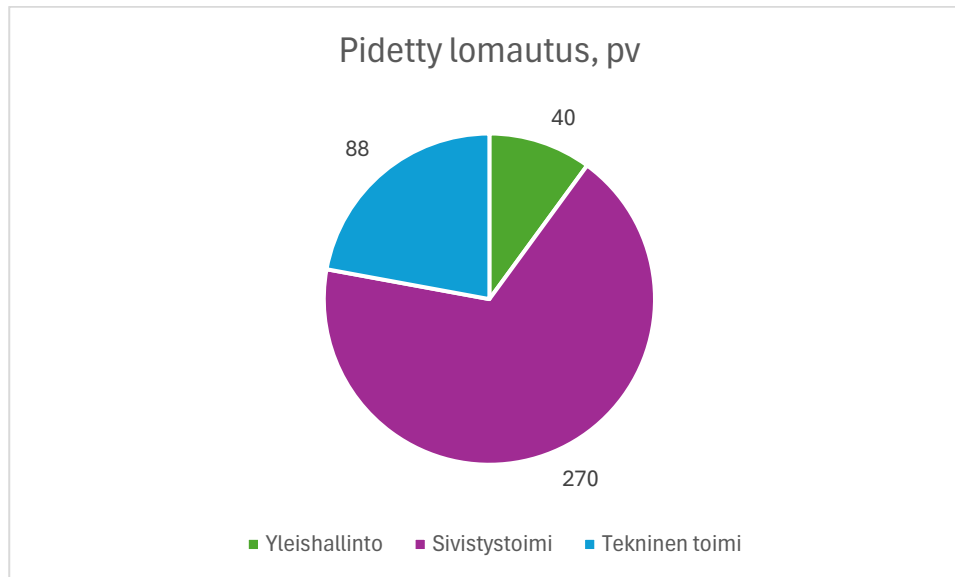
8.5 Henkilöstö

8.5.1 Lomautukset

Henkilöstön kanssa on käyty lomautusten takia yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut ajalla 28.11.2023-12.12.2023. Neuvotteluissa käsiteltiin yt-lain mukaiset toimenpiteet henkilöstömenojen säästötavoitteeseen pääsemiseksi vuosille 2024-2026. Neuvotteluissa

ei päästy työnantajapuolen ja työntekijäpuolen välillä sopuratkaisuun vaan neuvottelut päättyivät erimielisinä.

Vuodelle 2024 suunnitelluista lomautuspäivistä on pidetty marraskuun loppuun mennessä 398 päivää.

Kuva 17 Toteutuneet lomautuspäivät toimialoittain

Muita palkattomia lomapäiviä henkilökunta on pitänyt ajalla 1.1.2024-30.11.2024 yhteensä 80 päivää.

Henkilöstömenojen toteuma oli lokakuun lopussa 1 594 008 euroa eli aikaan suhteutettuna 75 %. Henkilöstömenoista luottamushenkilöiden palkkioiden osuus oli 14 633 euroa.

Talousarviossa ja toimintasuunnitelmassa on otettu huomioon koko henkilökunnan kahden (2) viikon lomautukset vuosille 2025 ja 2026. Henkilöstömenojen laskennassa palkkamenona on käytetty vuoden 2024 palkkatasoa korotettuna 3 prosentilla. Sivukuluprosenttina on käytetty 23,1 %. Lisäksi henkilöstömenossa on huomioitu organisaatiomuutoksen tuomat vaikutukset. Henkilöstömeno vuodelle 2025 ilman lomautuksia on 2.028.971,87 € ja 2026 vuodelle 2.069.440,35 euroa.

Näiden lukujen valossa lomautuksilla saavutettava säästö on seuraava:

Lomautuksen pituus	Saavutettava säästö 2025	Saavutettava säästö 2026
1 viikko	39 018,69	39 796,93
2 viikkoa	77 816,50	79 338,19
3 viikkoa	117 056,07	119,007,29

8.5.2 Lomarahojen vaihto vapaisiin

Tästä toimenpiteestä luovutaan.

9 Yhteenveto

Kunnan taloustilanne on edelleen erittäin haastava, vaikka valoa tunnelin päässä jo näkyykin. Verotulojen ja valtionosuuksien suhteen taloussuunnitelmassa on paljon epävarmuustekijöitä ja myös TE2024 uudistuksen tuomat kustannukset ovat suunnitelmissa vasta suuntaa antavia.

Koska kunta ei saa taseen alijäämiä katettua määräajassa 31.12.2026 mennessä, jää valtiovarainministeriön harkintaan, onko kunnalla jatkossa mahdollisuuksia suoriutua sille määrätystä velvoitteistaan. Mikäli jatkoaikaa alijäämän kattamiselle saadaan arviointimenettelyn tuloksena, tulee valtuuston harkita henkilökunnan lomautuksista luopumista ainakin vuoden 2026 osalta. Lomautusten kautta saatava säästö on kokonaisuuden kannalta vähäinen, mutta vaikutukset ovat laajat niin henkilöstön jaksamiseen kuin kuntalaisten lakisääteisten palveluiden tuottamiseen.

Toimenpiteet talouden tilan tervehdyttämiseksi

Liite 1

Toimenpide		Vaikutus kunnan talouteen	Toteutus
Kunnan taksojen tarkistaminen	Vesi- ja jätevesitaksat	Toimintatuottojen kasvu, +16 500 €	2026
	Tilojen käyttömaksut	Toimintatuottojen kasvu, +1 500 €	2025
Vuokrahintojen tarkistaminen	Asuntojen vuokrat	Toimintatuottojen kasvu +4 280 €	2026
	Toimitilojen vuokrat	Toimintatuottojen kasvu +2 731 €	2026
Metsätalous	Toteutetaan metsän uudistus- ja harvennushakkuut	Toimintakatteen kasvu +239 369 €	2024
	Toteutetaan metsän uudistus- ja harvennushakkuut	Toimintakatteen kasvu +54 000 €	2025
Luovutaan tarpeettomista kiinteistöistä	Syrin koulu	Tilikauden tulokseen jatkossa +18 838 €	2024
Henkilöstön lomautus (2 viikkoa)	Koko henkilöstö	Henkilöstömeno -75 300 €	2024
Henkilöstön lomautus (2 viikkoa)	Koko henkilöstö	Henkilöstömeno -77 817 €	2025
Henkilöstön lomautus (2 viikkoa)	Koko henkilöstö	Henkilöstömeno -79 338 €	2026
Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen	Terveyskeskus, Kotipirtti, Palolaitos	Vuosikate -127 788 € Tilikauden tulos -75 190 €	31.12.2025
Kunnan omistuksessa olevien vuokra-asuntojen yhtiöittäminen	Palola, Mikeva, Kotipelto, Hopearanta, Palvelutalo A ja B?	Vuosikate -17 260 € Tilikauden tulos +30 032 €	31.12.2026